

Európsky ombudsman

Výročná správa
2018

Obsah

Úvod	2
Rok 2018 v skratke	5
Kľúčové témy	7
2.1 Zodpovednosť v rozhodovaní EÚ	8
2.2 Transparentnosť lobizmu	9
2.3 Prístup k dokumentom	10
2.4 Základné práva	12
2.5 Etické otázky	13
2.6 Agentúry a iné orgány EÚ	14
2.7 Zmluvy a granty EÚ	15
2.8 Účasť občanov na tvorbe politiky EÚ	16
Komunikácia a spolupráca	18
3.1 Komunikácia	19
3.2 Vzťahy s inštitúciami EÚ	21
3.3 Európska sieť ombudsmanov	24
3.4 Ombudsmanka na navšteve vo Washingtone DC	28
Prípady a sťažnosti: ako slúžime verejnosti	29
4.1 Typ a zdroj sťažností	31
4.2 Na koho?	36
4.3 Na čo?	37
4.4 Dosiahnuté výsledky	38
4.5 Vyhovenie návrhom ombudsmanky	41
Zdroje	42
5.1 Rozpočet	43
5.2 Využívanie zdrojov	43
Ako nadviazať kontakt s európskou ombudsmankou	44

Úvod

S veľkým potešením predkladám za Úrad európskeho ombudsmana našu výročnú správu za rok 2018.

Úrad zaznamenal výrazný nárast sťažností v rámci môjho mandátu od občanov, občianskej spoločnosti, podnikov a médií. Nedialo sa to z dôvodu zhoršovania úrovne správy v EÚ, ale pripisujem to lepšej informovanosti o práci, ktorú môj úrad vykonáva, ako aj pozitívnym výsledkom, ktoré dokážeme dosiahnuť. Ďakujem inštitúciám, agentúram a orgánom EÚ za ich spoluprácu na tejto práci a aj Európskemu parlamentu, najmä za jeho trvalú podporu.

Tento rok bol pozoruhodný aj preto, že sa využila jedna zo zriedkavo využívaných právomocí ombudsmana, a to predkladanie osobitnej správy Európskemu parlamentu. Urobila som tak v rámci správy týkajúcej sa zodpovednosti Rady Európskej únie.

Mnohé desaťročia je vnímanie EÚ verejnosťou čiastočne formované škodlivým mýtom, že vlády členských štátov majú len malý alebo žiadny vplyv na tvorbu právnych predpisov EÚ. V prospech demokracie EÚ a na účely vedenia informovanej verejnej diskusie je preto dôležité tento mýtus vyvrátiť.

Z tohto dôvodu, keďže verejnosť má právo vedieť, ako ich vlády prispievajú k tvorbe právnych predpisov EÚ, som požiadala Európsky parlament, aby podporil moje návrhy na zlepšenie legislatívnej transparentnosti v Rade. Bola som veľmi povďačná poslancom Parlamentu za to, že dôrazne podporili moje návrhy a verím, že to povedie ku konkrétnej zmene pred európskymi voľbami v roku 2019.

Tento rok sa formálne zaviedlo aj „zrýchlené“ konanie v prípade žiadostí o prístup k dokumentom. Toto konanie, v rámci ktorého náš úrad má dospieť k záveru do 40 dní, prinieslo sťažovateľom niektoré dobré výsledky.

Súčasťou práce ombudsmana je aktívne monitorovať, ako sa vykonávajú pravidlá etiky a zodpovednosti. V roku 2018 som dokončila mapovanie, ako sa 15 inštitúcií riadilo pravidlami týkajúcimi sa vedúcich pracovníkov, ktorí prechádzajú do súkromného sektora. S potešením konštatujem, že inštitúcie sú dobre informované o význame prísnych pravidiel týkajúcich sa tohto javu otáčavých dverí, aj keď je ešte potrebná ďalšia práca v tomto smere.

V nadväznosti na hnutie #MeToo, ktoré pokračuje v poukazovaní na obťažovanie namierené najmä proti ženám, som sa rozhodla overiť, aké politiky proti obťažovaniu zaviedla administratíva EÚ. Napísala som 26 inštitúciám a agentúram EÚ a požiadala som

Emily O'Reilly,
európska ombudsmanka

ich o informácie o týchto politikách; o tom, ako ich vykonávajú, či boli doručené sťažnosti na obťažovanie a ako ich riešili. Analýza, ktorú som vypracovala, bola teraz uverejnená a dúfam, že pomôže pri náročnej práci na eliminovaní obťažovania na pracovisku.

Môj úrad sa často zaoberal sťažnosťami týkajúcimi sa používania úradných jazykov inštitúciami EÚ. Aby sme mohli začať diskusiu, pýtali sme ľudí, aké majú názory na také otázky ako jazyková politika webových sídiel EÚ, alebo v akom rozsahu sa môžu technológie používať na zabezpečenie prekladov. Analýzu odpovedí zašleme Európskej komisii.

V marci sme usporiadali každoročnú bruselskú konferenciu Európskej siete ombudsmanov. Hlavnou témou bolo, ako môžu ombudsmani prispieť k budovaniu inkluzívnejších spoločností. Následný seminár, ktorý sa konal v septembri, usporiadal môj úrad a diskutovalo sa na ňom o poznatkoch nadobudnutých na základe prieskumu OECD o úlohe inštitúcií ombudsmana pri podpore otvorenej verejnej správy.

V októbri som s potešením oznámila otvorenie ďalšieho ročníka Ceny za dobrú správu v roku 2019. Na slávnostnom ceremoniáli v júni 2019 sa ocenia projekty a vyhlásia víťazi.

V krátkosti, rok 2018 bol rušným a úspešným rokom. Keď sa pozrieme ďalej na rok 2019 s dôležitými európskymi voľbami a prebiehajúcimi diskusiami o budúcnosti demokracie v digitálnom veku, povinnosť inštitúcií EÚ dodržiavať najvyššie normy etiky a zodpovednosti sa ukazuje ešte silnejšia než kedykoľvek predtým.

Emily O'Reilly

1

Rok 2018 v skratke

1

január

Ombudsmanka odporúča prezidentovi ECB Draghimu pozastaviť jeho členstvo v skupine G30

7

júl

Začatie verejnej konzultácie o používaní jazykov v inštitúciách EÚ

2

február

Zavedené „zrýchlené“ konanie v prípade sťažností týkajúcich sa prístupu k dokumentom

8

august

Odporúčania týkajúce sa vymenovania Európskou komisiou jej generálneho tajomníka

3

marec

Výročná konferencia európskej siete ombudsmanov v Bruseli

9

september

Ombudsmanka organizuje seminár o úlohe inštitúcií ombudsmanov v otvorenej verejnej správe

4

apríl

Ombudsmanka prednáša prejav pri príležitosti Dňa európskej iniciatívy občanov

10

október

Spustenie ďalšieho ročníka Ceny za dobrú správu v roku 2019

5

máj

Ombudsmanka posielala Európskemu parlamentu osobitnú správu o nedostatočnej legislatívnej zodpovednosti Rady

11

november

Ombudsmanka sa v roku 2018 zúčastňuje na výročnom kolokviu o základných právach

6

jún

Ombudsmanke bolo v júli udelené v Prahe ocenenie Vízia pre Európu

12

december

Ombudsmanka smeruje do Washingtonu DC, aby sa zúčastnila na diskusiách medzi USA a EÚ o pravidlách týkajúcich etiky a transparentnosti

2

Kľúčové témy

Európska ombudsmanka pomáha verejnosti v styku s inštitúciami, orgánmi a agentúrami EÚ. Problémy, ktoré sa objavujú, bývajú v rozsahu od nedostatočnej transparentnosti v rozhodovaní cez odmietnutie prístupu k dokumentom a porušovanie základných práv až po zmluvné problémy.

2.1 Zodpovednosť v rozhodovaní EÚ

Prerokovanie legislatívnych aktov musí byť dostatočne transparentné, aby Európania mohli v plnej miere uplatniť svoje demokratické právo zúčastňovať sa na rozhodovacom procese EÚ a rozhodujúci činitelia mohli znášať zodpovednosť.

Ombudsmanka predložila Rade Európskej únie viaceré **odporúčania** zamerané na ľahšie sledovanie legislatívneho procesu EÚ zo strany verejnosti, napríklad, aby Rada systematicky zaznamenávala identitu členských štátov, ktoré prijali pozície v prípravných orgánoch a aby takisto vypracovala jasné kritériá uplatňovania podmienky „LIMITE“ (obmedzený prístup) na dokumenty. Pani O'Reilly tiež navrhla, aby Rada vytvorila vyhradenú webovú stránku pre každý legislatívny návrh a zjednodušila používanie verejného registra dokumentov. Ombudsmanka požiadala Európsky parlament o podporu v tejto veci prostredníctvom osobitnej správy, ktorú vydala. Poslanci Európskeho parlamentu hlasovaním v pléne v plnej miere podporili návrhy ombudsmanky.

Zodpovednosť v rozhodovacom procese sa vzťahuje aj na zložitejšiu časť rozhodovacieho procesu EÚ vrátane komitológie – súboru postupov, prostredníctvom ktorých členské štáty kontrolujú, ako Európska komisia vykonáva právo EÚ. Poslanec Európskeho parlamentu sa obrátil na ombudsmanku potom, ako Komisia poskytla len čiastočný prístup k zápisniciam zo schôdzí zástupcov členských štátov na účely prediskutovania pravidiel EÚ týkajúcich sa emisií z automobilov a prijatia príslušného rozhodnutia. Ombudsmanka poukázala na to, že rozumieť tomu, ako sa formuje vykonávací akt a aké sú pozície zástupcov rôznych členských štátov, je v zodpovednom demokratickom systéme nutnosťou a **požiadala** Komisiu, aby významne rozšírila prístup k zápisniciam zo schôdzí.

EÚ príležitostne zriaďuje *ad hoc* skupiny, ktoré majú poskytovať poradenstvo v politických oblastiach. Jedna takáto skupina – Skupina osobností – poskytovala Komisii poradenstvo o tom, ako môže EÚ podporovať výskum súvisiaci so spoločnou bezpečnostnou a obrannou politikou. Mimovládna organizácia sa ombudsmanke sťažovala na nedostatočnú transparentnosť v súvislosti s touto skupinou a poznamenala, že nebola uvedená v registri expertných

European Ombudsman

O'Reilly: Making the EU legislative process more accountable to the public, by being more open, would send an important signal ahead of the European elections in 2019 <http://europa.eu/!md66Du> #euco #transparency

Emily O'Reilly

Emily O'Reilly: Zvýšením otvorenosti legislatívneho procesu EÚ, s cieľom posilniť zodpovednosť voči verejnosti by sa vyslal dôležitý signál pred voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2019.

„Ak občania nevedia, aké rozhodnutia prijímajú ich vlády pri formovaní práva EÚ, kultúra ‚obviňovania Bruselu‘ bude pokračovať.“ Emily O'Reilly

European Ombudsman

#EOPress: We found four instances of maladministration in the appointment of the @EU_Commission's Secretary-General. <https://www.ombudsman.europa.eu/en/press-release/en/102716> ...

Emily O'Reilly, European Ombudsman

Zistili sme štyri prípady nesprávneho úradného postupu pri vymenovaní generálneho tajomníka Európskej komisie.

„Komisia by sa mala poučiť z tejto záležitosti a mala by vypracovať nový postup vymenovania generálneho tajomníka.“ Emily O'Reilly, európska ombudsmanka

skupín Komisie, ktoré poskytujú odborné poradenstvo týkajúce sa politik. Ombudsmanka [zistila](#), že táto skupina vykonáva rovnaké úlohy ako skupina expertov, a preto ju požiadala, aby zverejňovala programy svojich schôdzí, zápisnice z týchto schôdzí a príspevky účastníkov. Všetky budúce Skupiny osobností by mali tiež uplatňovať rovnaké štandardy transparentnosti, povedala ombudsmanka.

Zodpovedné rozhodovanie sa vzťahuje aj na interné rozhodnutia v rámci inštitúcie. Po doručení dvoch sťažností ombudsmanka [preskúmala](#), akým spôsobom Európska komisia vymenovala generálneho tajomníka vo februári 2018 a zistila štyri prípady nesprávneho

úradného postupu, vrátane vytvorenia umelého pocitu naliehavosti túto pozíciu obsadiť. Ombudsmanka uviedla, že zodpovednosť za nesprávny úradný postup spočívala na Komisii kolektívne a požiadala, aby v budúcnosti bol na vymenovanie generálneho tajomníka stanovený osobitný postup. Komisia odmietla takýto postup vymenovania zaviesť, aj napriek tomu, že Parlament odporúčanie ombudsmanky podporil. Ombudsmanka potom uzavrela vyšetrovanie s poznámkou, že vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia premeškala príležitosť obnoviť dôveru verejnosti po problematickom vymenovaní jej najvyššie postaveného úradníka.

2.2 Transparentnosť lobizmu

Veľká časť práce ombudsmanky sa týka zvýšenia citlivosti administratívy EÚ na určité záležitosti, vrátane škôd spôsobených vo vnímaní verejnosti v dôsledku „javu otáčavých dverí“, keď úradníci EÚ prijímajú funkcie v súkromnom sektore, alebo v prípade, keď jednotlivci nastupujú do práce v inštitúciách EÚ zo súkromného sektora. Tieto kroky môžu vyvolať obavy z konfliktov záujmov alebo lobizmu zo strany bývalých kolegov.

Ombudsmanka v minulosti vykonala vyšetrovanie týkajúce sa spôsobu, akým sa Komisia zaoberá prípadmi otáčavých dverí týkajúcimi sa zamestnancov a predložila návrhy, ako môže posilniť postupy uplatňovania pravidiel v tejto oblasti. Pani O'Reilly pokračovala v roku 2017 [vyšetrovaním z vlastného podnetu, ktoré sa týkalo rozsahu](#), v akom Komisia predložila svoje návrhy.

Revidované pravidlá Komisie týkajúce sa javu otáčavých dverí sa začali uplatňovať v septembri 2018 a upravujú aktivity, ktoré zamestnanci vykonávajú, keď majú pracovné voľno a aj vtedy, keď zamestnanci odchádzajú z inštitúcie pracovať inde. Komisia každoročne vykonáva približne 2 000 kontrol konfliktu záujmov nastupujúcich zamestnancov a približne 400 kontrol zamestnancov, ktorí plánujú nastúpiť do zamestnania mimo administratívy EÚ.

V rámci analýzy, ktorú vykonala ombudsmanka, sa zistilo, že riadenie prípadov otáčavých dverí zo strany Komisie bolo nedostatočné v dvoch hlavných smeroch. Nezverejňujú sa podrobné informácie o všetkých prípadoch vedúcich pracovníkov, ktorí prechádzajú do iného zamestnania (ale len v tých prípadoch, v ktorých

European Ombudsman

Post-mandate activities of former Commissioners: [@EU_Commission](#) should do more to strengthen procedures, limit conflicts of interest and increase citizens' trust <http://europa.eu/!yu83bM>

Emily O'Reilly

Aktivity bývalých komisárov po skončení ich mandátu: Európska komisia by mala urobiť viac pre posilnenie postupov, obmedzenie konfliktov záujmov a zvýšenie dôvery občanov.

„Bývalí komisári majú právo zamestnať sa po odchode z funkcie, ale ako bývalí verejní činitelia musia tiež zabezpečiť, aby ich konanie neoslabovalo dôveru občanov v EÚ.“ Emily O'Reilly

sa zistil potenciál lobizmu) a informácie sa zverejňujú len raz ročne. Ombudsmanka požiadala, aby sa zverejňovali podrobné informácie o všetkých prípadoch a zopakovala svoj predchádzajúci návrh, aby Komisia zverejňovala informácie o jednotlivých prípadoch pravidelnejšie.

Ombudsmanka navrhla niekoľko ďalších praktických opatrení. Navrhla, že v prípade, ak Komisia uloží podmienky týkajúce sa bývalého zamestnanca, dotknutá osoba by mala o tom informovať svojho budúceho zamestnávateľa. Pani O'Reilly tiež navrhla, aby sa v prípade, keď sa na bývalého vedúceho pracovníka bude vzťahovať dočasný zákaz lobizmu, Komisia informovala jeho bývalých kolegov v inštitúciách. Ďalším návrhom je, aby sa presuny bývalých vedúcich pracovníkov do súkromného sektora zverejňovali priamo v registri transparentnosti.

Ombudsmanka takisto **skúmala**, ako 15 inštitúcií a orgánov EÚ (vrátane Európskeho parlamentu, Rady a Dvora audítorov) zverejňuje informácie, keď ich vedúci pracovníci požiadajú o schválenie externého zamestnania, vrátane frekvencie zverejňovania takýchto informácií, ako aj rozsahu a obsahu týchto informácií.

Napriek zisteniu vysokej úrovne informovanosti v týchto 15 inštitúciách o význame spoľahlivého uplatňovania pravidiel v tejto oblasti, ombudsmanka predložila viaceré návrhy na zlepšenie. Pani O'Reilly navrhla, aby inštitúcie zverejňovali informácie o všetkých prípadoch, keď posudzujú žiadosť na externé zamestnanie a aby v prípade, keď sa bývalý zamestnanec presúva do organizácie uvedenej v registri transparentnosti, informácie uverejnené o jeho prípade zahŕňali odkaz na zápis organizácie v registri transparentnosti.

2.3 Prístup k dokumentom

„Zrýchlené“ konanie v prípade žiadostí o prístup k dokumentom bolo formálne zavedené vo februári a rýchlo sa stalo dôležitou súčasťou vyšetrovania prípadov. V rámci tohto systému úrad rozhodne do piatich pracovných dní od prijatia sťažnosti o tom, či ju možno preskúmať. Cieľom je dospieť k zisteniu do 40 dní.

Belgická mimovládna organizácia použila toto konanie v prípade žiadosti o prístup k dokumentu Európskej obrannej agentúry (EDA). **Vyšetrovanie** viedlo k dokumentom (týkajúcim sa lobizmu v súvislosti s európskym programom výskumu v oblasti obrany), ktoré boli zverejnené a agentúra EDA takisto zlepšila svoje postupy a systémy na vybavovanie a riešenie žiadostí o prístup k dokumentom.

Dotknutá inštitúcia niekedy *de facto* zabraňuje prístupu k dokumentu tým, že postupuje veľmi pomaly pri odpovedi na pôvodnú žiadosť. K tomu došlo, keď nemecký občan požiadal o prístup k informačným dokumentom v prípade stretnutí medzi komisárom pre rozpočet EÚ a ľudské zdroje a tretími stranami. Sťažovateľ sa obrátil na ombudsmanku, pretože Komisia ani do vyše roka neprijala rozhodnutie o jeho žiadosti. Komisia počas **vyšetrovania** uviedla, že ešte nie je schopná prijať stanovisko k žiadosti, čo ombudsmanku viedlo k vydaniu odporúčania k neodôvodnenému omeškaniu. Komisia potom zverejnila dokumenty z 12 stretnutí, čo ombudsmanka považovala za vhodný postup.

European Ombudsman

.@EUOmbudsman inquiry on contacts with the defence industry: @EUDefenceAgency gives access to documents and improves #transparency procedures [https://www.ombudsman.europa.eu/cases/decision-faces/en/98631/html.bookmark ...](https://www.ombudsman.europa.eu/cases/decision-faces/en/98631/html.bookmark...)

Vyšetrovanie európskej ombudsmanky v súvislosti s kontaktmi Európskej obrannej agentúry s obranným priemyslom: agentúra poskytuje prístup k dokumentom a zlepšuje postupy transparentnosti.

Pani O'Reilly po ďalšom vyšetrovaní odporučila Komisii, aby prijala pragmatický a ústretový prístup k transparentnosti orientovaný na občanov, aby sa predišlo falošnému dojmu o utajovaní. Komisia udelila čiastočný prístup k dokumentom novinárovi v súvislosti s projektom EÚ na poskytovanie bezplatných Wi-Fi hotspotov v mestách. Ombudsmanka **zistila**, že úpravy v dokumentoch, ktoré urobila Komisia, boli, ako uviedla Komisia, mimo rozsahu žiadosti sťažovateľa. Pani O'Reilly však navrhla, že ak len malá časť dokumentu presahuje rámec toho, o čo sa v sťažnosti žiada, Komisia by v budúcnosti mala zvážiť zverejnenie aj takých informácií.

Ombudsmanka vydala tiež **odporúčanie** týkajúce sa odmietnutia zo strany Komisie poskytnúť verejnosti prístup k dokumentom týkajúcim sa použitia GMO ako potravín alebo krmív. Mimovládna organizácia Greenpeace požiadala v rámci prístupu verejnosti k dokumentom Komisiu, aby jej poskytla prístup k dokumentom, v ktorých sú uvedené rôzne možnosti, ktoré Komisia zvažovala pred predložením svojho návrhu, ako aj k dokumentom týkajúcim sa spôsobu výberu možnosti prezentovanom v tomto návrhu.

Ďalší prípad je zameraný na objasnenie toho, kedy sa e-maily môžu považovať za dokumenty na účely žiadostí o prístup k dokumentom. V rámci tohto **vyšetrovania** ombudsmanka požiadala Komisiu, aby stanovila svoju vnútornú politiku týkajúcu sa toho, kedy sa e-maily zamestnancov považujú za dokumenty a aby odpovedala na stanovisko ombudsmanky, že prístup k e-mailom zamestnancov by mohol byť potrebný pri vybavovaní žiadostí o prístup verejnosti k dokumentom EÚ.

2.4 Základné práva

Ombudsmanka sa pravidelne zaoberá sťažnosťami týkajúcimi sa základných práv, ako je rovnosť a nediskriminácia. Zamestnankyňa Európskej investičnej banky (EIB) sa obrátila na ombudsmanku so **sťažnosťou** na rodovú diskrimináciu v banke. Sťažovateľka predložila správu vypracovanú na základe politiky banky, ktorá sa týkala oznamovania protispoločenskej činnosti, v ktorej sa uvádzalo, že banka neposkytuje ženám rovnaké príležitosti ako mužom, pokiaľ ide o prístup k riadiacim pozíciám. Ombudsmanka zistila, že EIB trvalo príliš dlho, kým odpovedala na správu sťažovateľky a požiadala EIB, aby sprísnila svoju politiku oznamovania protispoločenskej činnosti, s čím banka súhlasila. Ombudsmanka vyzvala tiež banku, aby sa pokúsila dosiahnuť vyváženejšie zastúpenie mužov a žien v riadiacich pozíciách a usilovala sa dosiahnuť vyšší cieľ, než je 33 % zastúpenie žien v riadiacich pozíciách do roku 2021.

Ombudsmanka koncom roku 2018 nadviazala na predchádzajúce vyšetrowanie toho, či sa pri vykonávaní politiky súdržnosti EÚ členskými štátmi dodržiavajú základné práva. Pani O'Reilly sa **spýtala** Komisie, aké kroky podnikla na pomoc členským štátom, aby zaviedli opatrenia na preskúmanie sťažností týkajúcich sa európskych štrukturálnych a investičných fondov. Keďže vyšetrowanie sa zameralo na to, ako sa finančné prostriedky EÚ vynakladajú v členských štátoch, ombudsmanka vyzvala tiež členov Európskej siete ombudsmanov, aby preskúmali, ako ich vlády vykonávajú pravidlá.

Začiatkom roku 2018 dva odborové zväzy **podali sťažnosť** ombudsmanke v súvislosti s dokumentom Európskej komisie a pracovným dokumentom útvarov Komisie, ktoré sa týkali riadenia letovej prevádzky. Sťažovatelia boli toho názoru, že dokument nerešpektuje základné právo na štrajk a Komisia nemá právomoc konať v tejto oblasti. Ombudsmanka konštatovala, že Komisia nezáväznou podporou členských štátov, aby v prípade štrajku uplatňovali určité postupy, neprekročila svoje striktné kompetencie. Konštatovala tiež, že nenašla dostatok dôkazov na tvrdenie, že niektoré postupy podporované Komisiou porušovali základné právo na štrajk.

European Ombudsman

.@EIB accepts our recommendations on how to better handle gender discrimination and equal opportunity concerns. We have also suggested they work toward a more balanced gender representation at management level <https://europa.eu/!Rq33HH>

Európska investičná banka prijíma naše odporúčania k tomu, ako lepšie riešiť otázky rodovej diskriminácie a rovnakých príležitostí. Navrhli sme tiež, aby pracovala na vyváženejšom rodovom zastúpení na úrovni riadenia.

2.5 Etické otázky

Súčasťou práce ombudsmanky je zvýšiť povedomie inštitúcií EÚ o tom, ako tieto inštitúcie alebo ich konanie vníma verejnosť. V tomto duchu a na základe [sťažnosti](#) mimovládnej organizácie pre otázky transparentnosti so sídlom v Bruseli pani O'Reilly požiadala pána Maria Draghiho, predsedu Európskej centrálnej banky (ECB), o pozastavenie svojho členstva v skupine G30, súkromnej organizácii pozostávajúcej z vedúcich predstaviteľov veľkých súkromných a centrálnych bánk, ako aj z príslušníkov akademickej obce. Keďže niektorí členovia skupiny G30 sú vedúcimi predstaviteľmi bánk, ktoré sú priamo alebo nepriamo pod dohľadom ECB, ombudsmanka konštatovala, že pokračujúce členstvo prezidenta ECB v skupine G30 by mohlo narušiť dôveru verejnosti v nezávislosť banky. ECB odmietla realizovať návrhy, ktoré navrhla ombudsmanka. Pani O'Reilly vyjadrila poľutovanie nad postojom banky a vyjadrila nádej, že jej odporúčanie v budúcnosti prispeje k lepšiemu uvedomeniu o týchto otázkach.

European Ombudsman

O'Reilly: Interactions with the G30 should be as transparent as possible and not based on membership which undermines the transparency steps @ECB has made in recent years <http://europa.eu/!hx39Dd>

"It is important to demonstrate to the public that there is a clear separation between the ECB as supervisor and the finance industry which is affected by its decisions."

Emily O'Reilly

Emily O'Reilly: Interakcie so skupinou G30 by mali byť čo najtransparentnejšie a nemali by byť založené na členstve, čo oslabuje opatrenia v oblasti transparentnosti, ktoré Európska centrálna banka prijala v posledných rokoch.

„Dôležité je, aby sa verejnosti ukázalo, že existuje jasný rozdiel medzi Európskou centrálnou bankou ako orgánom dohľadu a finančným priemyslom, ktorý je dotknutý jej rozhodnutiami.“ Emily O'Reilly

Ombudsmanka uvítala oznámenie Komisie začiatkom roka 2018, že začne každé dva mesiace uverejňovať údaje o cestovných výdavkoch komisárov. Tento krok zo strany Komisie prišiel po [vyšetrení](#), ktoré uskutočnila ombudsmanka, sťažnosti mimovládnej organizácie pre otázky transparentnosti Access Info Europe týkajúcej sa toho, ako Komisia v roku 2016 riešila žiadosti o prístup verejnosti k cestovným výdavkom komisárov. Ombudsmanka vo svojom rozhodnutí o uzavretí prípadu nazvala novú politiku zverejňovania „za veľmi pozitívny krok smerom k väčšej transparentnosti v tejto oblasti“.

V súvislosti s hnutím #MeToo sa ombudsmanka rozhodla skontrolovať, aké politiky proti obťažovaniu zaviedla administratíva EÚ. Napísala 26 inštitúciám a agentúram EÚ a požiadala ich o informácie o týchto politikách: o tom, ako sa vykonávajú, či boli doručené sťažnosti na obťažovanie a ako ich riešili. K najlepším postupom, ktoré ombudsmanka identifikovala, patrí zvyšovanie informovanosti, vzdelávanie, hodnotenie rizík, monitorovanie politik a rehabilitačné opatrenia. Ombudsmanka vo svojej všeobecnej poznámke uvádza, že všetci zamestnanci EÚ bez ohľadu na ich postavenie by mali byť chránení pred obťažovaním a táto ochrana by sa mala rozšíriť na činy páchané všetkými kategóriami zamestnancov.

Ombudsmanka tiež predložila Európskemu parlamentu konkrétne [návrhy](#), ako má posilniť svoje postupy riešenia sťažností, ktoré sa týkajú obťažovania. Toto nasledovalo po sťažnosti zamestnanca politickej skupiny v Parlamente ohľadne dlhého času, ktorú poradný výbor Parlamentu potreboval na posúdenie jeho prípadu obťažovania. Ombudsmanka uviedla, že nedostatky v postupoch by vo všeobecnosti mohli mať negatívny vplyv na postupy zamerané na boj proti obťažovaniu v rámci celej verejnej služby EÚ a navrhla, aby Parlament pre poradný výbor vypracoval usmernenia o časovom harmonograme, ktorý je potrebný na ukončenie práce na jednotlivých prípadoch.

2.6 Agentúry a iné orgány EÚ

Ombudsmanka sa okrem začatia vyšetrovaní na základe sťažností alebo z vlastného podnetu usiluje o ovplyvnenie zmeny v inštitúciách EÚ inými prostriedkami, a to aj účasťou na verejných konzultáciách, ktoré sa týkajú jej práce. Začiatkom roka 2018 pani O'Reilly [písala](#) predsedovi Komisie Jeanovi-Claudovi Junckerovi o návrhoch týkajúcich sa transparentnosti modelu EÚ na hodnotenie rizík v potravinovom reťazci. Navrhla, aby Európska agentúra pre bezpečnosť potravín bez zbytočného odkladu zverejnila programy a zápisnice zo zasadnutí týkajúcich sa hodnotenia rizík. Poznamenala tiež, že verejný záujem o spoľahlivosť vedeckých štúdií zvyčajne prevyšuje obchodné záujmy o ochrane vedeckých poznatkov.

Ombudsmanka pokračovala vo svojom vyšetrovaní z vlastnej iniciatívy, ktoré sa týkalo toho, ako Európska agentúra pre lieky (EMA) rieši interakcie s farmaceutickými spoločnosťami predtým, ako tieto spoločnosti predložia žiadosti o povolenie na uvedenie na trh a v októbri 2018 začala [verejnú konzultáciu](#) o tejto otázke. V rámci konzultácie sa zisťovalo, či sú tieto aktivity „pred predložením“ žiadostí dostatočne transparentné a či je potrebná väčšia transparentnosť vo vzťahu k vedeckým odporúčaniam, ktoré agentúra EMA poskytuje spoločnostiam vyvíjajúcim lieky. Konzultácie prebiehali do konca januára 2019.

Vyšetrovanie týkajúce sa spôsobu, akým Európska agentúra pre bezpečnosť letectva (EASA) zaobchádza so správami o bezpečnosti, viedlo k zmene postupu agentúry tak, aby tí, ktorí uvádzajú obavy týkajúce sa bezpečnosti, dostali spätnú väzbu, či agentúra EASA má právomoc konať v súvislosti s predloženými záležitosťami. Politická zmena prišla po tom, ako sa mechanik údržby lietadiel obrátil na ombudsmanku s tým, že mu nebola doručená spätná väzba k správe o bezpečnosti, ktorú predložil.

Obchodná spoločnosť sa obrátila na ombudsmanku po tom, ako sa Výkonná agentúra pre výskum (REA) pokúsila vymôcť časť svojho príspevku, ktorý zaplatila spoločnosti v rámci projektu financovaného z prostriedkov EÚ. Po [intervencii](#) ombudsmanky Výkonná agentúra pre výskum pripustila, že jej pôvodné vysvetlenie k sťažnosti, prečo chcela požiadať o vrátenie prostriedkov, nebolo dostatočne jasné a poskytla sťažovateľovi ďalšiu možnosť poskytnúť vysvetlenia k otázkam, ktoré vzniesla Výkonná agentúra pre výskum.

European Ombudsman

How does [@EMA_News](#) engage with medicine producers before they apply for EU market authorisations? We invite you to comment by 31 January 2019 <https://europa.eu/!XY76tj>

Aké styky má Európska agentúra pre lieky s výrobcami liekov predtým, ako požiadajú o povolenie na uvedenie na trh EÚ? Vyzývame vás vyjadriť sa k tejto otázke do 31. januára 2019.

2.7 Zmluvy a granty EÚ

Ombudsmanka sa každý rok zaoberá viacerými prípadmi týkajúcimi sa finančných prostriedkov EÚ. Aj keď Európska komisia právom zabezpečuje, aby sa finančné prostriedky pridelovali a vynakladali primerane, niekedy dochádza k nedorozumeniam alebo ťažkostiam vyplývajúcim z tohto postupu overovania.

V jednom **prípade** sa vlastník chorvátskej spoločnosti, ktorá bola súčasťou konzorcia, ktoré realizovalo projekt financovaný z prostriedkov EÚ, obrátil na ombudsmana po tom, ako sa Komisia snažila vymôcť finančné prostriedky v celkovej výške vyššej, ako je suma, ktorú spoločnosť dostala. Po intervencii ombudsmanky Komisia súhlasila so znížením sumy, ktorú bolo potrebné vrátiť o viac než 300 000 EUR. Neospravedlnila sa však sťažovateľovi, ani nerealizovala ďalšie odporúčanie ombudsmanky, aby preskúmala jeden aspekt zistení auditu. Ombudsmanka navrhla, aby Komisia v budúcnosti zabezpečila, že jej opatrenia pri presadzovaní finančných pravidiel budú spravodlivé a primerané a lepšie odrážali hodnoty, na ktorých je EÚ založená.

Ďalšie **vyšetrowanie** týkajúce sa finančných prostriedkov sa začalo, keď sa Európske združenie univerzít sťažovalo ombudsmanke, že Komisia odmietla uhradiť náklady (83 000 EUR), ktoré vznikli organizácii v súvislosti s projektom ALFA-PUENTES na podporu regionálnej integrácie v Latinskej Amerike. Ombudsmanka zistila, že Komisia neposkytla dostatočné odôvodnenie, prečo odmietla zaplatiť Európskemu združeniu univerzít sumu a požiadala ju, aby tak urobila. V reakcii na to Komisia opäť prediskutovala záležitosť so sťažovateľmi a súhlasila s uhradením nákladov.

EUA

EUA welcomes the European Ombudsman's decision and looks forward to keep working with its [#LatinAmerican](https://eua.eu/component/tags/tag/65-latin-america-the-caribbean.html) partners <https://eua.eu/component/tags/tag/65-latin-america-the-caribbean.html> ...

Európske združenie univerzít víta rozhodnutie európskej ombudsmanky a teší sa na spoluprácu so svojimi latinskoamerickými partnermi.

Ďalší **prípád** sa týkal rozhodnutia Európskej komisie vymáhať finančné prostriedky poskytnuté nemeckej mimovládnej organizácii v rámci programu EÚ LIFE+. Komisia usúdila, že predmetné finančné prostriedky predstavovali zisk pre mimovládnu organizáciu a chcela vymôcť 214 707 EUR. Sťažovateľ napadol stanovisko Komisie a obrátil sa na ombudsmanku. Počas vyšetrowania Komisia súhlasila, že sa už nebude pokúšať vymáhať tieto finančné prostriedky.

2.8 Účasť občanov na tvorbe politiky EÚ

EÚ, ktorá má 24 úradných jazykov a viac ako 500 miliónov občanov, sa zaviazala rešpektovať a zachovávať jazykovú rozmanitosť, a preto majú jazyky používané inštitúciami EÚ na komunikáciu s verejnosťou veľký význam. Všetky právne predpisy EÚ musia byť uverejnené vo všetkých úradných jazykoch, ale nad rámec týchto osobitných prípadov inštitúcie EÚ majú určitú diskrečnú právomoc, pokiaľ ide o používanie jazykov v konkrétnych situáciách.

V jednotlivých inštitúciách však existujú nezrovnalosti v tom, kedy a ako uplatňujú jazykovú politiku a osobitnou oblasťou záujmu sú webové stránky inštitúcií. Ombudsmanka viedla od júla do septembra **verejnú konzultáciu**, v rámci ktorej požiadala o pripomienky k tomu, ako môžu inštitúcie EÚ čo najlepšie komunikovať s verejnosťou. V rámci konzultácie bolo doručených 286 odpovedí, z ktorých prevažná väčšina pochádzala od jednotlivcov (247), pričom tri prišli z členských štátov a dve z agentúr EÚ. Analýza odpovedí bude uverejnená na webovom sídle ombudsmanky v roku 2019.

Účasť občanov na tvorbe politiky závisí od toho, či ľudia majú včasný prístup k príslušným informáciám. Dobré to ilustruje **prípady** týkajúci sa prístupu k dokumentom; mimovládna organizácia zaoberajúca sa právami zvierat sa obrátila na ombudsmanku po tom, ako Komisia zamietla prístup k dokumentom o výpočtoch vykonaných na účel odhadu použitia zvierat pre návrh na posúdenie vplyvu. Posúdenie sa vykonávalo v rámci zmeny právnych predpisov EÚ o autorizácii a hodnotení chemických látok (REACH). Počas vyšetrovania Komisia zverejnila dokumenty, čo bol krok, ktorý bol v súlade s nedávnym rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie o prístupe k dokumentom týkajúcim sa legislatívnych iniciatív.

Ombudsmanka pokračovala vo svojej dôraznej podpore európskej iniciatívy občanov (ECI), podľa ktorej by Európska komisia mala zvážiť prípravu legislatívy o záležitosti, v prospech ktorej sa zhromaždil jeden milión podpisov z najmenej siedmich členských štátov. Vo svojom **prejave** pri príležitosti Dňa európskej iniciatívy občanov pani O'Reilly uviedla, že jej úrad bude monitorovať, ako sa plánovaná nová legislatíva týkajúca sa európskej iniciatívy občanov bude realizovať.

European Ombudsman

What do you think about the use of languages in the EU institutions? We have launched a public consultation and look forward to receiving your views: <http://europa.eu/!gT39KW>

Čo si myslíte o používaní jazykov v inštitúciách EÚ? Začali sme verejnú konzultáciu a tešíme sa na vaše názory.

Európska ombudsmanka Emily O'Reilly s prvým podpredsedom Komisie Fransom Timmermansom, predsedom Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Georgesom Dassisom a námestníčkou ministra pre bulharské predsedníctvo Rady EÚ Monikou Jelenou Panajotovou na Dni európskej občianskej iniciatívy v roku 2018.

Komunikácia a spolupráca

3.1 Komunikácia

Úrad ombudsmana v rámci svojho prebiehajúceho úsilia na zlepšenie zviditeľnenia realizoval v roku 2018 dva významné kroky. Prvým krokom bolo prepracovanie webového sídla a nová verzia bola spustená v júli. Nové webové sídlo je jednoduchšie pre používateľov s lepšou funkciou vyhľadávania tak, aby prípady boli zoradené podľa témy, formátu a dátumu. Významné vyšetrovania, publikácie a podujatia sú výrazne zobrazované, aby používateľ mohol získať rýchly obraz o činnostiach úradu.

Ombudsmanka zverejnila tiež nové video, v ktorom je jednoduchým spôsobom predstavená podstata jej práce. Vyzdvihnuté sú v ňom tri typy oblastí, ktorými sa ombudsmanka zaoberá – prístup k informáciám, problémy s financovaním EÚ a transparentnosť pri lobizme. Samostatné oblasti vyšetrovania sú tiež rozdelené do troch veľmi krátkych videí, ktoré sa dajú jednoducho pozrieť na sociálnych médiách.

V prípade účtu úradu na Twitteri – @EUOmbudsman – bol v priebehu roka zaznamenaný 17 % nárast a počet sledovateľov účtu LinkedIn sa zvýšili o 13 %. Platformy, ktoré ombudsmanka nedávno rozšírila, ako napríklad Instagram, zaznamenali veľký nárast sledovateľov (61 %) a čitateľská základňa stránky ombudsmana na Médiu vzrástla o 40 %.

Ombudsmanka otvorila v októbri ďalší ročník Ceny za dobrú správu v roku 2019 v nadväznosti na veľmi úspešný prvý ročník tejto ceny, na ktorú boli navrhnuté projekty z rôznych inštitúcií, orgánov a agentúr EÚ. Nominácie na udelenie tejto ceny môžu predkladať zamestnanci EÚ, prípadne podniky, združenia alebo skupiny občianskej spoločnosti. Ombudsmanka vyzvala na predkladanie nominácií a uviedla, že „vďaka formálnemu uznaniu táto práca prispieva k výmene osvedčených postupov medzi inštitúciami“ a verí, že bude slúžiť ako inšpirácia pre budúce projekty. Slávnostné udeľovanie cien sa uskutoční v júni 2019.

Európska ombudsmanka Emily O'Reilly hovorí so skupinou mladých Európanov počas Európskeho podujatia pre mládež v roku 2018, ktoré sa konalo v júni v Štrasburgu.

Úrad ombudsmana sa s potešením zúčastnil na Európskom podujatí pre mládež v roku 2018, na ktorom sa v júni počas dvoch dní v Štrasburgu stretli tisíce mladých ľudí. Na podujatí sa zúčastnili niektorí zamestnanci, ktorí vysvetľovali, ako náš úrad pomáha občanom a ako propaguje svoju prácu na sociálnych médiách. Pani O'Reilly predniesla hlavný prejav, v ktorom mladým ľuďom pripomenula ich právomoc hlasovať. Vyzvala ich, aby na európske voľby hľadeli ako na príležitosť, pri ktorej môžu využiť túto právomoc na ovplyvňovanie rozhodnutí prijatých na úrovni EÚ.

European Ombudsman

There are many dedicated #EU public servants out there making that extra effort to help citizens. Give them the acknowledgement they deserve by nominating them for our 'Good Administration Award 2019' here: <http://europa.eu/!Hq47rx> #EOAward

Existuje veľa odhodlaných štátnych úradníkov EÚ, ktorí venujú takéto extra úsilie na pomoc občanom. Poskytnite im uznanie, ktoré si zaslúžia a nominujte ich na našu cenu za dobrú správu vecí verejných za rok 2019.

European Ombudsman

The #EYE2018 in #Strasbourg is starting. Join the @EUombudsman team to meet the Ombudsman herself & find out what her office can do for citizens and to share your wish list for the #FutureofEurope

Európske podujatie pre mládež v Štrasburgu začína: pripojte sa k tímu európskej ombudsmanky, kde sa môžete stretnúť so samotnou ombudsmankou a zistíte, čo úrad môže urobiť pre občanov, a kde sa môžete podeliť o váš zoznam prianí týkajúci budúcnosti Európy.

3.2 Vzťahy s inštitúciami EÚ

3.2.1 Európsky parlament

Ombudsmanka si veľmi cení pevné vzťahy s Európskym parlamentom. Poslanci EP volia ombudsmana, ktorého práca pomáha ľuďom, ktorí majú problémy s administratívou Únie. V roku 2018 ombudsmanka vystúpila na plenárnom zasadnutí Parlamentu a vymieňala si názory s viacerými výbormi vrátane Výboru pre petície, Výboru pre právne veci, Výboru pre medzinárodný obchod, Výboru pre ústavné veci a Výboru pre kontrolu rozpočtu. Ombudsmanka sa stretla s predsedom Antoniom Tajaním a zúčastnila sa na viacerých stretnutiach s poslancami Európskeho parlamentu, ktorí zastupovali všetky hlavné politické skupiny. Ombudsmanka s potešením očakáva pokračovanie produktívneho vzťahu s novozvoleným Parlamentom v roku 2019.

Európska ombudsmanka odovzdáva svoju Výročnú správu za rok 2017 predsedovi Európskeho parlamentu Antoniovovi Tajanimu.

3.2.2 Výbor pre petície

Pokračujúci dialóg s Výborom pre petície má zásadný význam pre účinný systém riešenia obáv verejnosti, ktorá sa obracia na výbor alebo ombudsmana so žiadosťami o usmernenie a pomoc. Zatiaľ čo ombudsmanka rieši sťažnosti na inštitúcie, orgány a agentúry EÚ, Výbor pre petície sa zaoberá petíciami týkajúcimi sa oblastí činností EÚ v rámci Európy. V roku 2018 výbor pracoval simultánne na viacerých prípadoch týkajúcich sa práce ombudsmanky. Ombudsmanka s potešením konštatovala, že sa môže spoľahnúť na silnú podporu členov výboru zastupujúcich všetky politické skupiny a teší sa na spoluprácu s výborom v novom zložení.

PETI Committee Press

Joint @EP_Petitions & @EPInstitutional report on the #transparency of legislative discussions in the preparatory bodies of the Council (@EUombudsman's strategic inquiry) was approved with 31 votes and 3 abstentions.

Spoločná správa Výboru Európskeho parlamentu pre petície a Výboru pre inštitucionálne záležitosti o osobitnej správe Európskeho ombudsmanky, v súvislosti s jej strategickým vyšetrením transparentnosti legislatívnych diskusií v Rade prípravných orgánov EÚ. Spoločná správa bola schválená 31 hlasmi a 3 členovia sa zdržali.

3.2.3 Európska komisia

Európska komisia dohliada na väčšinu administratívnej práce EÚ a teší sa veľkej pozornosti zo strany verejnosti. Ako najväčšia inštitúcia EÚ, ktorá má obrovský vplyv na životy miliónov ľudí, je prirodzené, že vysoký percentuálny podiel sťažností adresovaných ombudsmanke sa týka práce Komisie. Ombudsmanka sa v roku 2018 stretla s predsedom Junckerom a niektorými komisármi, aby ich oboznámila s obavami Európanov. Komisia už má zavedené pozoruhodne vysoké štandardy v oblasti verejnej správy. Mnohé oblasti je však potrebné ešte zlepšiť. Najúčinnnejšou formou spolupráce je pravidelný, otvorený a čestný pracovný vzťah medzi službami oboch inštitúcií.

Emily O'Reilly s predsedom Európskej komisie Jeanom-Claudom Junckerom.

3.2.4 Iné inštitúcie, agentúry a organizácie

Ombudsmanka udržiava dôležité vzťahy aj s inými inštitúciami, orgánmi a agentúrami EÚ, s cieľom sledovať a podporiť ich administratívnu kultúru a medziinštitucionálnu spoluprácu. V roku 2018 bola ombudsmanka v úzkom styku s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov (EDPS), Európskou centrálnou bankou (ECB), Európskou investičnou bankou (EIB), Európskym dvorom audítorov (EDA), ako aj s viacerými agentúrami. Pevné vzťahy so všetkými inštitúciami, agentúrami a organizáciami EÚ predstavujú dôležitý prvok stratégie ombudsmanky nazvanej „V ústrety roku 2019“, ktorej cieľom je vytvoriť otvorenejšiu administratívu EÚ zameranú viac na službu v prospech všetkých, ktorí žijú v Európe.

European Court of Auditors

Thank you @EUombudsman Emily O'Reilly for her 1st visit to @EUauditors. Fruitful exchange of ideas with President & Members, with presentation to staff incl Q&A. Sound EU governance at the heart of both institutions & key for maintaining citizens' trust.
<https://www.eca.europa.eu/en/Pages/NewsItem.aspx?nid=10043> ...

Ďakujeme Vám, európska ombudsmanka Emily O'Reilly, za Vašu prvú návštevu Európskeho dvora audítorov. Uskutočnila sa plodná výmena názorov s predsedom a členmi Dvora audítorov a prezentácia pre zamestnancov, ktorej súčasťou bolo aj kolo otázok a odpovedí. V centre záujmu oboch inštitúcií je náležitá správa EÚ, ktorá je potrebná na udržanie dôvery občanov.

3.2.5 Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

Ombudsmanka ako členka [rámcu EÚ](#) chráni, podporuje a monitoruje, ako administratíva EÚ vykonáva [Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím](#) (UNCRPD). V septembri sa ombudsmanka ujala funkcie predsedníčky rámcu EÚ na jeden rok.

Vo svojom strategickom vyšetrowaní týkajúcom sa zaobchádzania s osobami so zdravotným postihnutím v rámci [spoločného systému zdravotného poistenia EÚ](#) (JSIS) ombudsmanka [odporučila](#), aby Komisia revidovala ustanovenia, ktorými sa riadi systém JSIS a zabezpečila súlad s Dohovorom o právach osôb so zdravotným postihnutím. Ombudsmanka ďalej uviedla niektoré systémové problémy týkajúce sa ochrany práv osôb so zdravotným postihnutím a predložila viaceré návrhy. Vydala tiež [správu](#) o svojej konzultácii, ktorá je určená asociáciám zamestnancov EÚ so zdravotným postihnutím, alebo ktorých rodinní príslušníci majú zdravotné postihnutie, ako aj Európskemu fóru pre osoby so zdravotným postihnutím.

Ombudsmanka uzavrela svoje strategické vyšetrowanie týkajúce sa [prístupnosti webových stránok Komisie](#) a online nástrojov pre osoby so zdravotným postihnutím. Vyjadrila spokojnosť s tým, že Komisia podniká kroky na zlepšenie dostupnosti webu a v tejto súvislosti predložila niekoľko [návrhov](#). Navrhla, napríklad, aby Komisia poskytovala webový obsah v prístupných formátoch, ktoré spĺňajú vyššie medzinárodné normy na širokom okruhu webových stránok, prijala akčný plán týkajúci sa dostupnosti webu a zaviedla povinnú odbornú prípravu týkajúcu sa dostupnosti webu pre všetkých zamestnancov pracujúcich na webových stránkach.

V decembri ombudsmanka vydala odporúčania v rámci spoločného vyšetrowania dvoch sťažností týkajúcich sa [prístupnosti výberových konaní Európskeho úradu pre výber pracovníkov \(EPSO\) pre zrakovo postihnutých uchádzačov](#). Požiadala úrad EPSO, aby zabezpečil, že jeho online formulár prihlášky na výberové konania bude v plnom rozsahu v súlade s požiadavkami na prístupnosť pre zrakovo postihnutých uchádzačov. Vyzvala tiež na včasné zavedenie podporných technológií pre uchádzačov počas počítačových testov, ktoré sa konajú v testovacích centrách na celom svete.

V nadväznosti na svoje vyšetrowanie z vlastnej iniciatívy, ktoré sa týka dodržiavania základných práv pri vykonávaní politiky súdržnosti EÚ, ombudsmanka [napísala](#) Komisii o požiadavke, aby členské štáty zaviedli účinné mechanizmy podávania sťažností týkajúcich sa

existujúcich európskych štrukturálnych a investičných fondov. Spýtala sa, napríklad, na to, aké kroky Komisia podnikla na pomoc členským štátom pri zavádzaní takýchto opatrení a ako monitoruje dodržiavanie tejto povinnosti členskými štátmi.

Ombudsmanka napísala Komisii aj v súvislosti s Európskymi školami a deťmi so zdravotným postihnutím. Požiadala Komisiu, aby prijala potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, že rodičia detí s osobitnými vzdelávacími potrebami, ktoré sú z európskych škôl vylúčené, nemuseli prispievať na vzdelávacie náklady svojich detí.

European Ombudsman

Recommendation: [#EU](#) should recognise 'serious illness' in staff with [#disabilities](#) in line with [#UNCRPD](#) recommendations <http://europa.eu/!Hq48YK>

Odporúčanie: EÚ by mala uznať „závažné ochorenie“ zamestnancov so zdravotným postihnutím v súlade s odporúčaniami Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

3.3 Európska sieť ombudsmanov

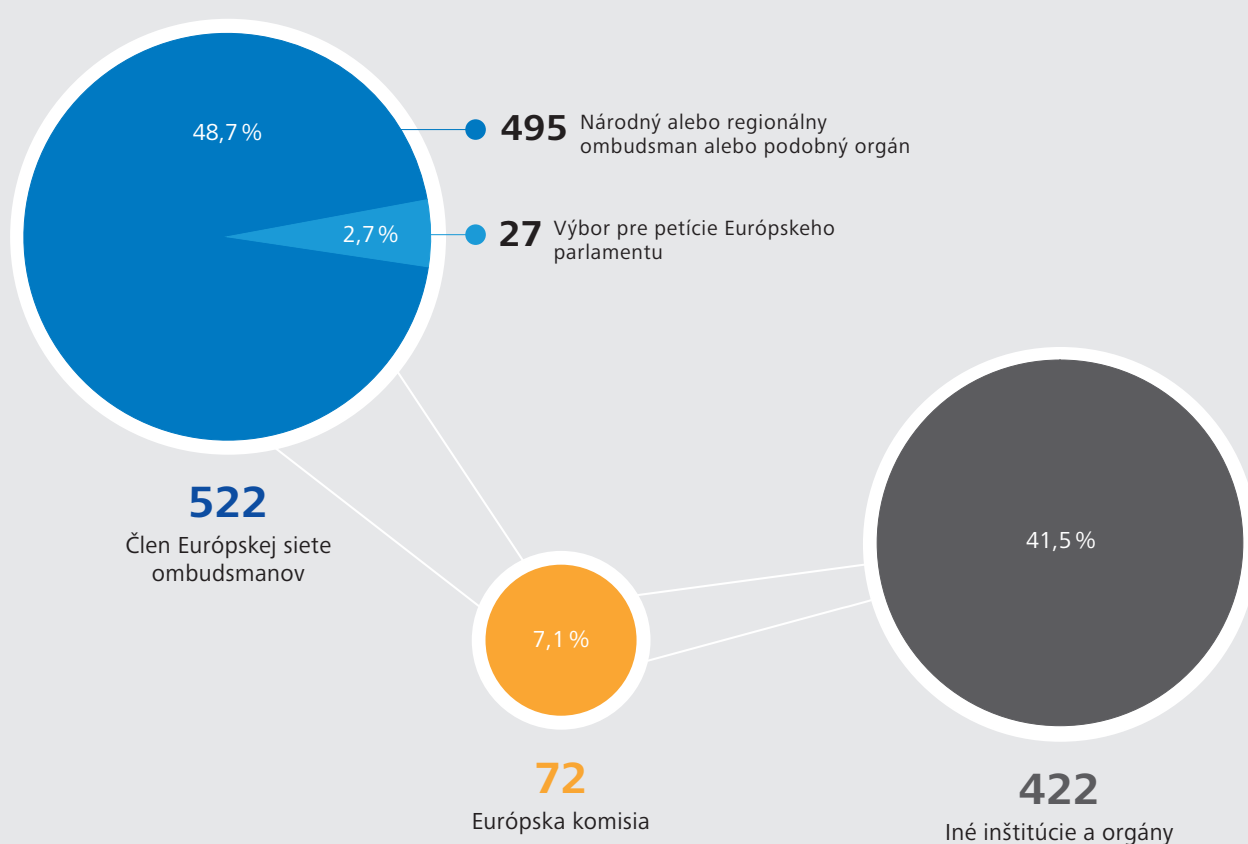

Členovia skupiny na prvom zasadnutí konferencie Európskej siete ombudsmanov v roku 2018 (zľava doprava): Emily O'Reilly, európska ombudsmanka; Andreas Pottakis, grécky ombudsman; Georges Dassis, predseda Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru; Shada Islam, moderátorka; Reinier van Zutphen, národný ombudsman Holandska; Ulrike Guérot, profesorka európskej politiky a demokracie; a Adam Bodnar, ombudsman Poľska.

Hlavným podujatím Európskej siete ombudsmanov (ENO), ktorú tvorí 96 kancelárií v 36 európskych krajinách, a Výboru Európskeho parlamentu pre petície bola konferencia, ktorá sa konala v marci a spojila celú sieť a aj organizácie so sídlom v Bruseli i novinárov. Otváracie zasadnutie sa zaoberalo ústrednou témou práce ombudsmanov kdekoľvek, a to, ako dosiahnuť spravodlivú a inkluzívnu spoločnosť pre občanov. Pani O'Reilly predstavila pôdu tým, že vyzvala ombudsmanov, aby prispeli k realizácii nedávno schváleného Európskeho piliera sociálnych práv. Hlavná diskusia sa týkala toho,

ako by ombudsmani mohli lepšie spolupracovať pri podpore sociálnej spravodlivosti, ako politika EÚ zapadá do vnútroštátneho kontextu a ako by mohla vyzeráť budúca EÚ. Ďalšia diskusia bola zameraná na to, ako môžu ombudsmani, ktorí niekedy spolupracujú s inými subjektmi, ako napr. sieť SOLVIT financovaná EÚ, pomáhať občanom, ktorí čelia problémom, pretože sa právne predpisy EÚ náležite nepresadzujú. Niektorí ombudsmani upozornili na cezhraničné otázky, ako napríklad problémy týkajúce sa platieb sociálneho zabezpečenia.

Sťažnosti postúpené iným inštitúciám a orgánom; odporúčania európskej ombudsmanky poskytnuté sťažovateľom, aby sa obrátili na iné inštitúcie a orgány v roku 2018 (1 016 spolu)

Konferencia Európskej siete ombudsmanov v roku 2018.

V nadväznosti na marcovú konferenciu úrad ombudsmana zorganizoval v Bruseli seminár, na ktorom sa zišli styční úradníci a experti na komunikáciu z tejto siete. Seminár sa zaoberal otázkou, ako prehĺbiť spoluprácu Európskej siete ombudsmanov. Skúmali sa osvedčené postupy pre zapájanie občanov v dnešnom nadmieru prepojenom svete a premýšľalo sa o tom, aké poznatky možno vyvodiť z prieskumu OECD o úlohe inštitúcií ombudsmanov v otvorenej verejnej správe.

Európska sieť ombudsmanov sa naďalej zameriavala na paralelné vyšetrovania a iniciatívy medzi úradmi ombudsmana. Začiatkom roka 2018 ombudsmanka [uzavrela](#) strategickú iniciatívu, v rámci ktorej sa skúmalo vykonávanie právnych predpisov EÚ (nariadenie 1005/2009) o látkach, ktoré poškodzujú ozónovú vrstvu. Pani O'Reilly vo svojom záverečnom liste konštatovala, že Komisia zatiaľ nepomáhala členským štátom pri kontrolách dodržiavania právneho predpisu, aj keď je na to oprávnená podľa tohto právneho predpisu. Viaceré úrady ombudsmanov poskytli prehľad vykonávania právnych predpisov EÚ na vnútroštátnej úrovni.

Ďalšia iniciatíva v spolupráci s národnými ombudsmanmi sa týkala toho, v akom rozsahu Komisia hodnotí súlad národných exportno-úverových agentúr (vnútroštátne orgány poskytujúce finančnú podporu podnikom, ktoré podnikajú na rizikových trhoch) s pravidlami EÚ v oblasti ľudských práv a životného prostredia. Národní ombudsmani boli požiadaní, aby sa vyjadrili k tejto téme. Výsledkom vyšetrovania, ktoré sa uskutočnilo na základe sťažnosti medzinárodnej koalície mimovládnych organizácií, bolo [odporúčanie](#), keďže ombudsmanka zistila, že každoročné preskúvanie týchto agentúr zo strany Komisie bolo nedostatočné. Táto záležitosť bola tiež predmetom vypočutia vo Výbore pre medzinárodný obchod v Európskom parlamente, kde poslanci podporili postoj ombudsmanky. Komisia súhlasila, že sa bude zaoberať odporúčaním ombudsmanky a ombudsmanka pri uzatváraní vyšetrovania požiadala Komisiu, aby do roka podala správu o dosiahnutom pokroku.

Dopytovacie konanie, na základe ktorého Úrad európskeho ombudsmana pomáha členom Európskej siete ombudsmanov získavať odborné odpovede z inštitúcií EÚ týkajúce sa záležitostí práva EÚ, slúžilo aj naďalej ako cenný zdroj pre európskych členov. Jeden takýto dopyt prišiel zo španielskeho úradu ombudsmana, odkiaľ dostala európska ombudsmanka list týkajúci sa spoločných návratových operácií koordinovaných agentúrou Frontex. Španielsky úrad zaznamenal určité problémy vrátane toho, že osoby, ktoré mali byť repatriované, neboli informované o mechanizme podávania sťažností a tento mechanizmus nebol k dispozícii ani v papierovej forme, ani v príslušnom jazyku (v tomto prípade v španielčine). Na základe tohto dopytu agentúra Frontex sprístupnila formulár na svojom webovom sídle a aj v tlačenej forme a preložila ho do španielčiny, ruštiny, srbčiny a albánčiny.

Pani O'Reilly pokračovala vo svojich pravidelných návštevách kancelárií svojich národných partnerov a vo februári cestovala do Grécka, kde ju prijal ombudsman Andreas Pottakis. V rámci cesty sa pani O'Reilly stretla s niektorými členmi gréckej vlády a hovorila s miestnymi zainteresovanými stranami a novinármi o svojej práci v oblasti transparentnosti a zodpovednosti v EÚ. Navštívila aj utečenecký tábor Elaionas v blízkosti Atén.

European Ombudsman

What is the role of Ombudsman Institutions in #OpenGov? How can they persuade governments to be more transparent? We conducted a survey jointly with @OECDgov which we are presenting now and which you can find here: <http://europa.eu/!Vh33nx> #ENO2018

Aká je úloha inštitúcií ombudsmanov v otvorenej verejnej správe. Ako môžu presvedčiť verejnú správu, aby boli transparentnejšie? Prieskum, ktorý teraz prezentujeme a ktorý nájdete na webovom sídle konferencie Európskej siete ombudsmanov v roku 2018, sme uskutočnili spoločne s OECD.

Gundi Gadesmann

.@EUombudsman meets with Greek Ombudsman Pottakis and his team in Athens to discuss closer cooperation and best practices in dealing with complaints #ENO2018

Európska ombudsmanka na stretnutí s gréckym ombudsmanom Andreasom Pottakisom a jeho tímom v Aténach, kde diskutovali o užšej spolupráci a osvedčených postupoch pri riešení sťažností.

3.4 Ombudsmanka na navšteve vo Washingtone DC

Európska ombudsmanka Emily O'Reilly na stretnutí s riaditeľom Úradu pre etiku v kongrese Omarom Ashmawy vo Washingtone DC.

V decembri 2018 ombudsmanka odcestovala na služobnú cestu do Washingtonu DC, kde sa stretla s celým radom tvorcov politik USA, úradmi pre dohľad, mimovládnyimi organizáciami, odbornými obcami, akademickými pracovníkmi a inými partnermi s cieľom dozvedieť sa viac o normách a pravidlách týkajúcich sa etiky, transparentnosti a zodpovednosti, ako aj o ich uplatňovaní v administratíve a kongrese USA. Ombudsmanka diskutovala s rôznymi úradmi USA o takých otázkach, ako sú napríklad otáčavé dvere, lobizmus, ochrana informátorov a zákon o slobode informácií. Pani O'Reilly sa stretla s poslancami Kongresu, generálnymi inšpektormi a špeciálnymi prokurátormi a predniesla [prejav](#) o populizme a dôvere verejnosti v Nemecký Marshallov fond.

EPWashingtonDC

.@EUombudsman Emily O'Reilly and @EdwardGLuce discussing #Populism and Trust in Europe at @gmfus. Europe is a convenient scapegoat for populist politicians. Accountable and transparent institutions more essential than ever. #EE2019

Európska ombudsmanka Emily O'Reilly a Edward G. Luce (novinár) diskutujú vo Washingtone DC o populizme a dôvere v Európe a o nemeckom Marshallovom fonde. Európa je vhodným obetným baránkom pre populistických politikov. Zodpovedné a transparentné inštitúcie sú teraz potrebnéjšie ako kedykoľvek predtým.

4

Prípady a sťažnosti:
ako slúžime verejnosti

Základnou úlohou európskeho ombudsmana je zabezpečiť, aby administratíva EÚ slúžila verejnému záujmu a pomáhať všetkým, ktorí čelia problémom s inštitúciami EÚ. Zatiaľ čo ombudsmanka pokračuje vo využívaní svojej právomoci konať z vlastného podnetu v prospech verejného záujmu, práca úradu ombudsmana je zväčša založená na sťažnostiach jednotlivcov, akademických pracovníkov, podnikov a iných organizácií.

Úrad ombudsmana sa neustále snaží zlepšovať svoje pracovné metódy tak, aby mohol čo možno najflexibilnejšie a najefektívnejšie pomáhať tým, ktorí hľadajú pomoc. Toto bolo hlavnou zásadou pri príprave revidovaných vykonávacích predpisov na riešenie sťažností, ktoré sú v súčasnosti dobre zavedené.

Nové webové sídlo ombudsmana, ktoré bolo spustené v roku 2018, obsahuje tiež revidované a ľahko použiteľné rozhranie pre potenciálnych sťažovateľov. Tak ako rôznorodý tím pracovníkov zaoberajúcich sa prípadmi, aj nové webové sídlo odráža záväzok ombudsmanky pomáhať tým, ktorí hľadajú pomoc vo všetkých 24 úradných jazykoch EÚ.

Ďalšou novou iniciatívou, ktorá sa oficiálne začala v roku 2018, je „zrýchlené“ konanie ombudsmanky v prípade riešenia sťažností na prístup k dokumentom inštitúcií EÚ. Vzhľadom na často vysoko citlivý charakter týchto sťažností z časového hľadiska sa ombudsmanka rozhodla prijať flexibilnejší a efektívnejší prístup k ich riešeniu.

Úrad ombudsmana pri riešení sťažností týkajúcich sa prístupu k dokumentom teraz v prípade potreby kontaktuje inštitúciu v skoršom štádiu procesu. Všeobecným cieľom je prijať rozhodnutie do 40 dní.

European Ombudsman

Have you faced difficulties while trying to access EU documents? We have launched a new 'Fast-Track' procedure for access to documents complaints <http://europa.eu/!fN66Rh>

Help in accessing EU documents faster
European Ombudsman 'Fast-Track'

Mali ste ťažkosti pri získavaní prístupu k dokumentom EÚ? Zaviedli sme „zrýchlené“ konanie v prípade sťažností na prístup k dokumentom.

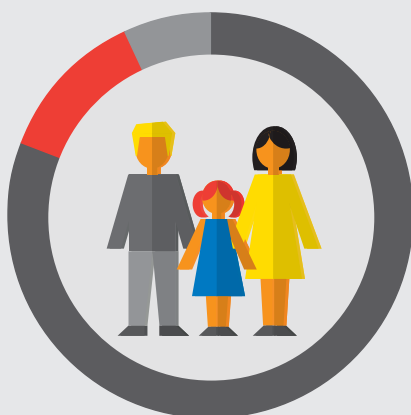
4.1 Typ a zdroj sťažností

4.1.1 Prehľad sťažností a strategických vyšetровaní

Poradenstvo, sťažnosti a vyšetровania v roku 2018

17 996

Počet ľudí, ktorým európska ombudsmanka v roku 2018 pomohla

14 596

Počet rád poskytnutých prostredníctvom interaktívneho sprievodcu na webovom sídle úradu ombudsmana

2 180

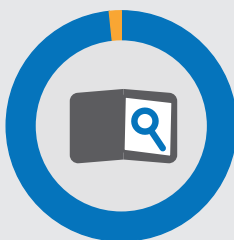
Nové sťažnosti riešené v roku 2018

1 220

Žiadosti o informácie, na ktoré útvary úradu ombudsmana odpovedali

490

Vyšetровania, ktoré európska ombudsmanka začala v roku 2018

482

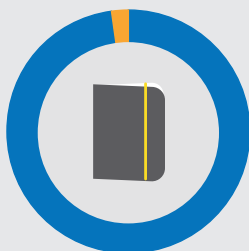
Vyšetровania začaté na základe sťažností

8

Vyšetровania začaté z vlastného podnetu

545

Vyšetровania, ktoré európska ombudsmanka uzavrela v roku 2018

534

Uzavreté vyšetровania, ktoré sa začali na základe sťažností

11

Uzavreté vyšetровania z vlastného podnetu

Aj keď veľkú väčšinu práce úradu tvoria veci založené na sťažnostiach, ombudsmanka vykonáva aj širšie strategické vyšetrovania a iniciatívy, keď sa domnieva, že existujú na tento krok dôvody. Tieto prípady sa

začínajú z vlastného podnetu ombudsmanky vtedy, keď identifikovala systémový problém, na ktorý sa treba pozrieť vo verejnom záujme, alebo keď dostala jednu či viac sťažností v systémovo relevantnej veci.

Strategická práca v roku 2018

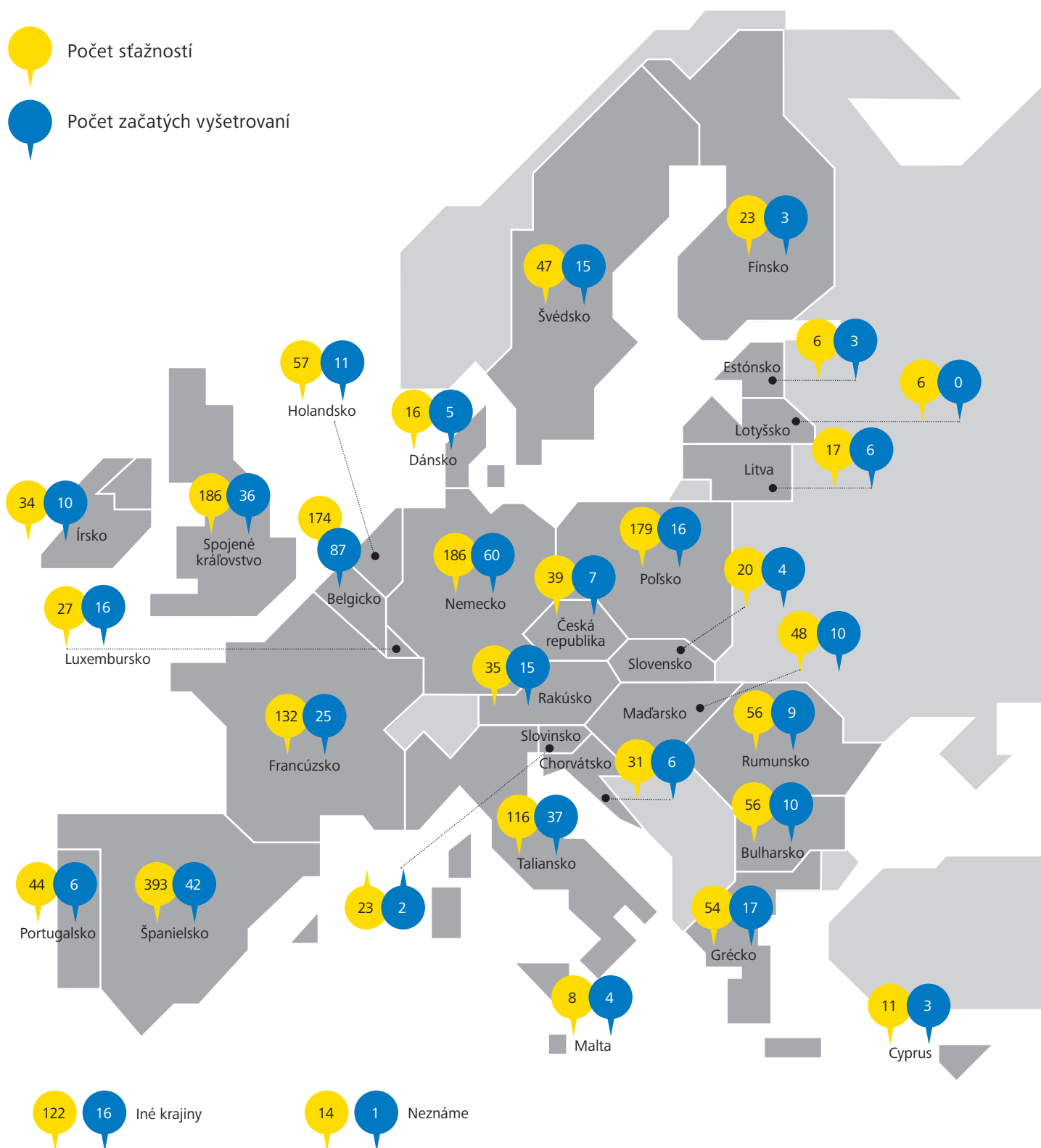
Strategické vyšetrovania v roku 2018

Strategické iniciatívy v roku 2018 (žiadosti o vysvetlenie, neformálne vyšetrovania)

Krajina pôvodu zaznamenaných sťažností a vyšetrovaní, ktoré otvorila európska ombudsmanka v roku 2018

4.1.2 Sťažnosti, ktoré nespádajú pod mandát ombudsmana

V roku 2018 Európska ombudsmanka spracovala 1 300 sťažností, na ktoré sa jej mandát nevzťahuje hlavne preto, že sa netýkajú práce inštitúcie alebo orgánu EÚ.

Tieto sťažnosti sa týkali predovšetkým problémov, s ktorými sa sťažovatelia stretli v prípade vnútroštátnych alebo regionálnych verejných orgánov, vnútroštátnych alebo medzinárodných súdov a súkromných subjektov. Sťažnosti sa týkali záležitostí týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa (napríklad v prípade bánk a leteckých spoločností), sociálneho zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti, zdaňovania alebo žiadostí o víza. Občania sa niekedy obracajú na ombudsmana aj na základe mylnej predstavy, že ombudsman je odvolací orgán s právomocou nad vnútroštátnymi alebo regionálnymi inštitúciami ombudsmana.

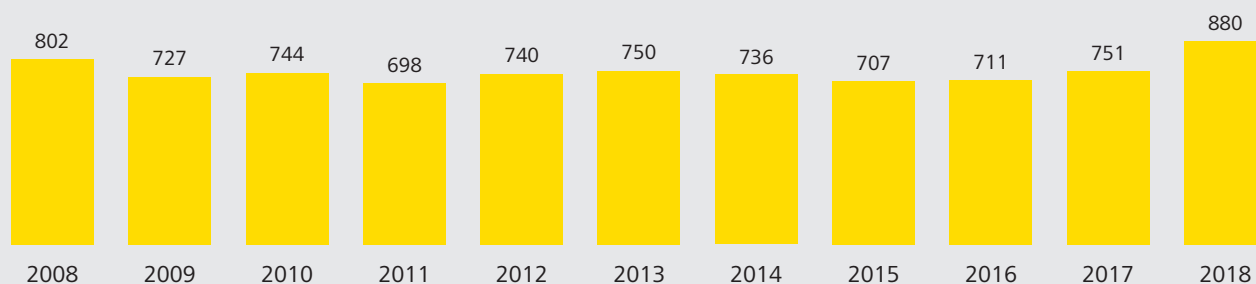
V roku 2018 ombudsmanka dostala veľký počet podobných sťažností týkajúcich sa troch záležitostí (viac než 10 na 1 záležitosť), ktoré nepatria do jej mandátu, t. j. dočasné zmluvy pre lekárov v Španielsku, administratívna pokuta vybraná talianskymi orgánmi za absenciu klauzuly neprevoditeľnosti pri šekoch a policajná represia v Rumunsku.

Niektoré sťažnosti aj keď boli namierené proti inštitúcii alebo orgánu EÚ, tiež nepatrili do právomoci ombudsmanky, pretože sa týkali politických otázok, legislatívnej práce Európskeho parlamentu alebo justičných aktivít Súdneho dvora Európskej únie.

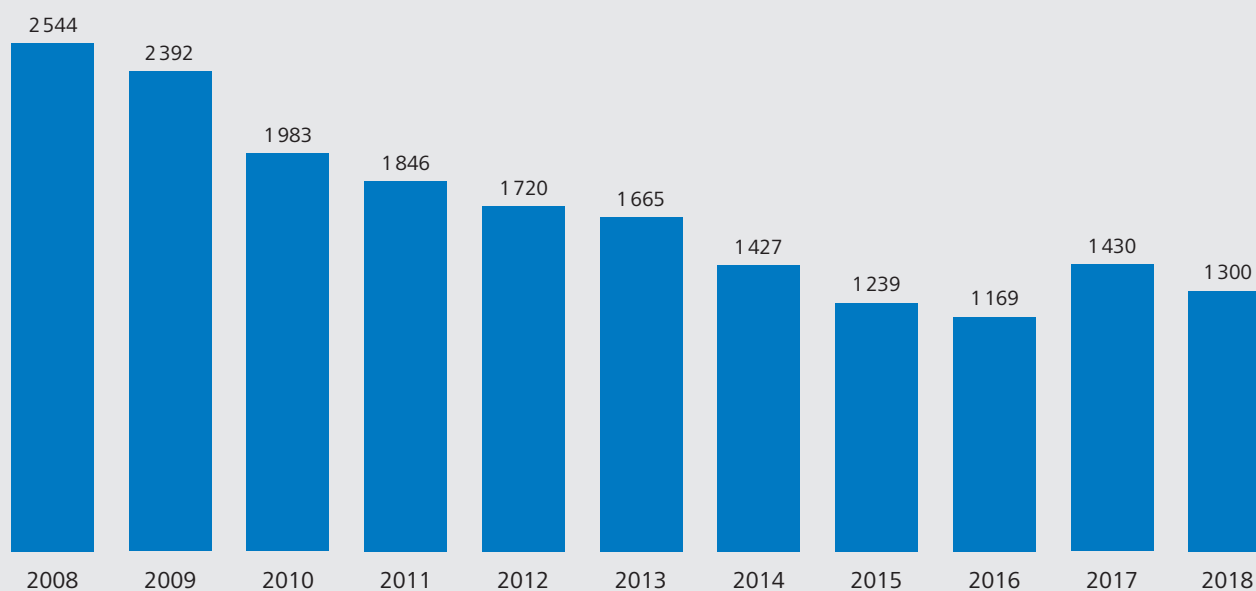
Vo všetkých týchto prípadoch ombudsmanka odpovedala ľuďom, ktorí požiadali o pomoc v jazyku ich sťažnosti a vysvetlila mandát ombudsmana a poradila im, pokiaľ to bolo možné, iné orgány, ktoré by mohli pomôcť. Ombudsmanka so súhlasom sťažovateľa postúpila tiež sťažnosti členom Európskej siete ombudsmanov (ENO).

Sťažovateľom, ktorí vyjadrili nespokojnosť s právnymi predpismi EÚ, ombudsmanka zvyčajne odporučila, aby sa obrátili na Výbor pre petície Európskeho parlamentu. Sťažovateľom, ktorí nastolili otázky súvisiace s vykonávaním právnych predpisov EÚ, bolo odporučené, aby sa obrátili na vnútroštátnych alebo regionálnych ombudsmanov alebo na sieť EÚ, ako napr. SOLVIT a Vaša Európa – Poradenstvo. Sťažovatelia boli prípadne informovaní o možnosti podať Európskej komisii sťažnosť vo veci nesplnenia povinnosti.

Počet sťažností v rámci mandátu európskeho ombudsmana za obdobie rokov 2008 – 2018

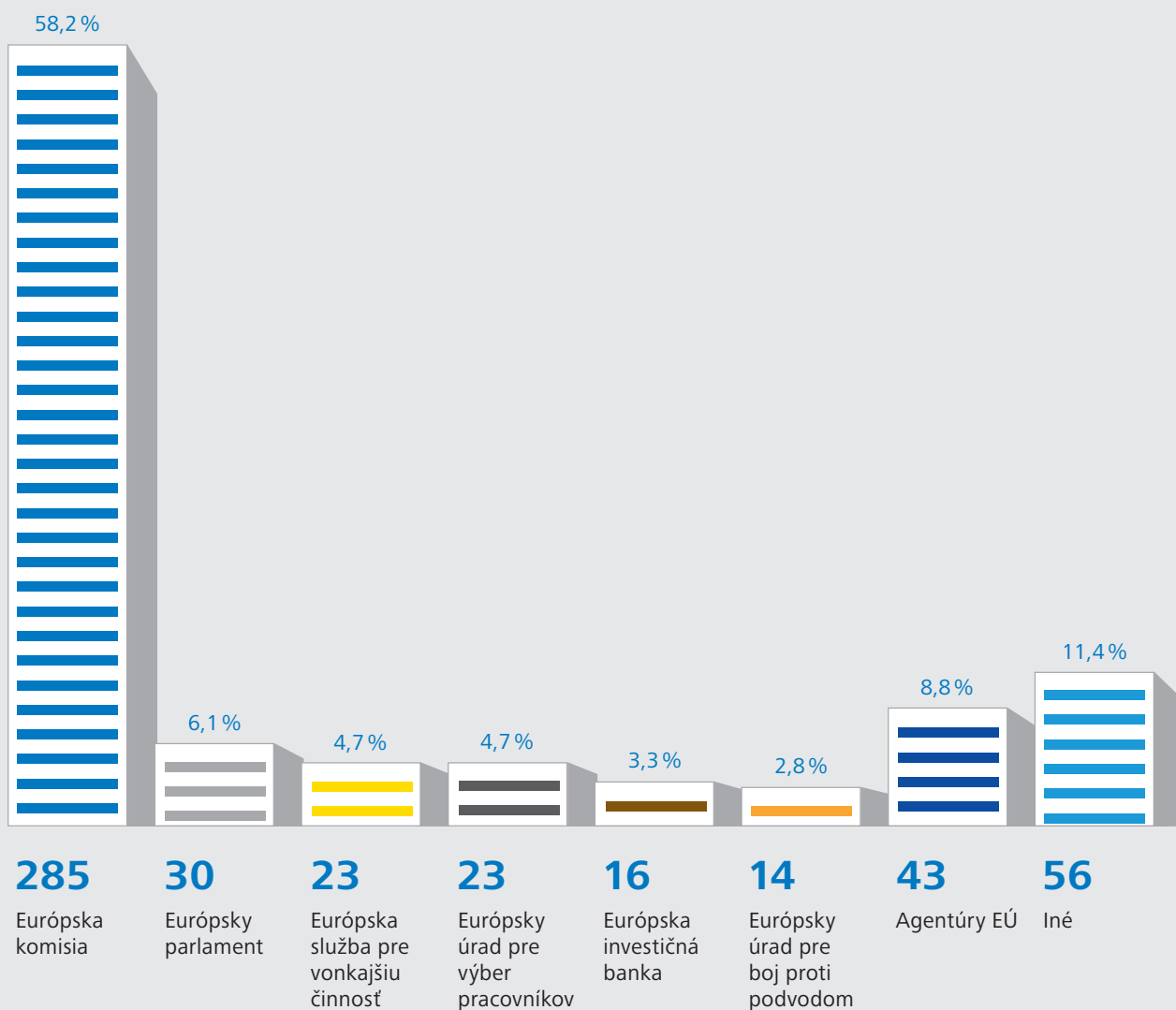

Počet sťažností mimo mandátu európskeho ombudsmana za obdobie rokov 2008 – 2018

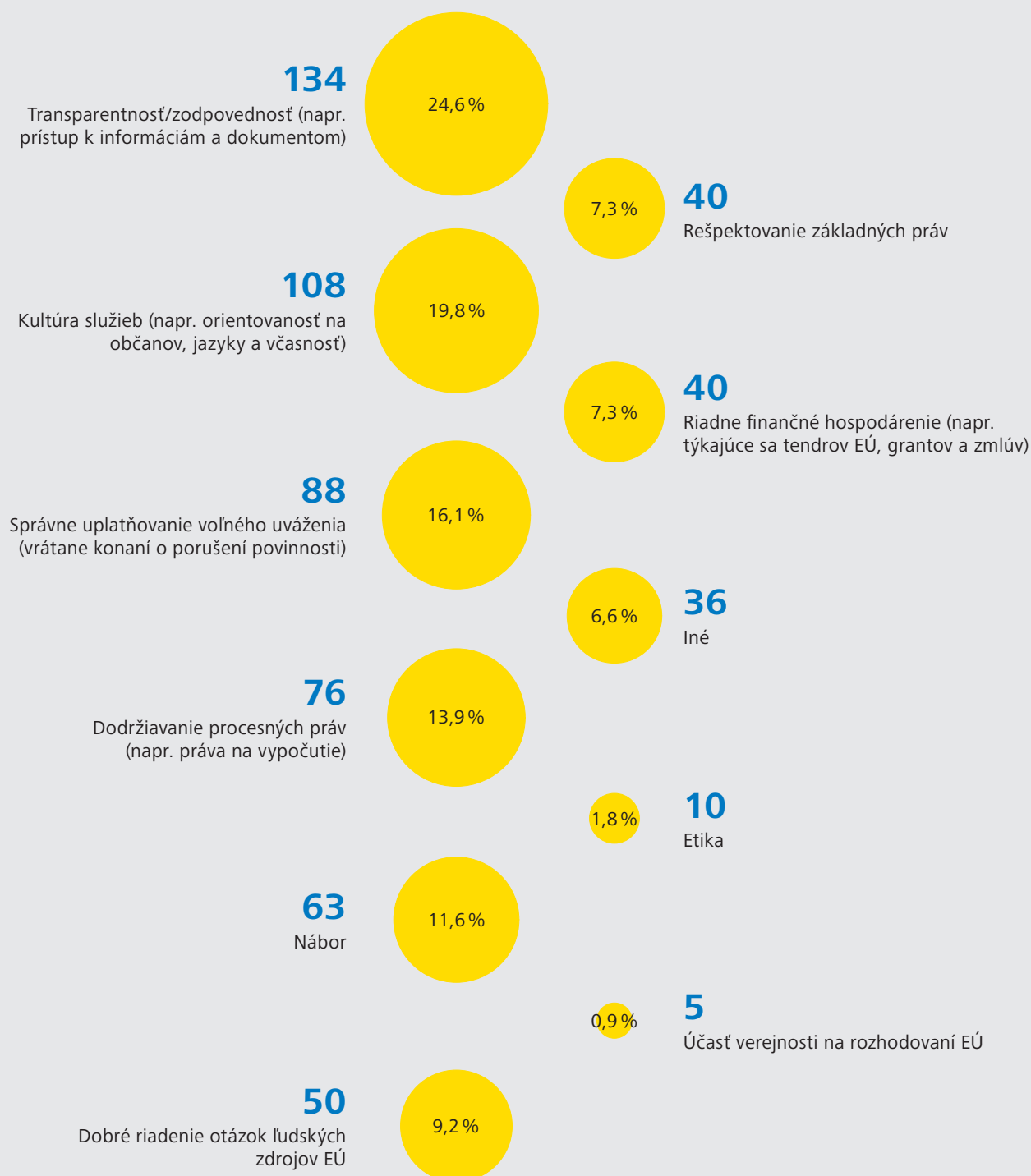
4.2 Na koho?

Vyšetrovania uskutočnené európskou ombudsmankou v roku 2018 sa týkali týchto inštitúcií

4.3 Na čo?

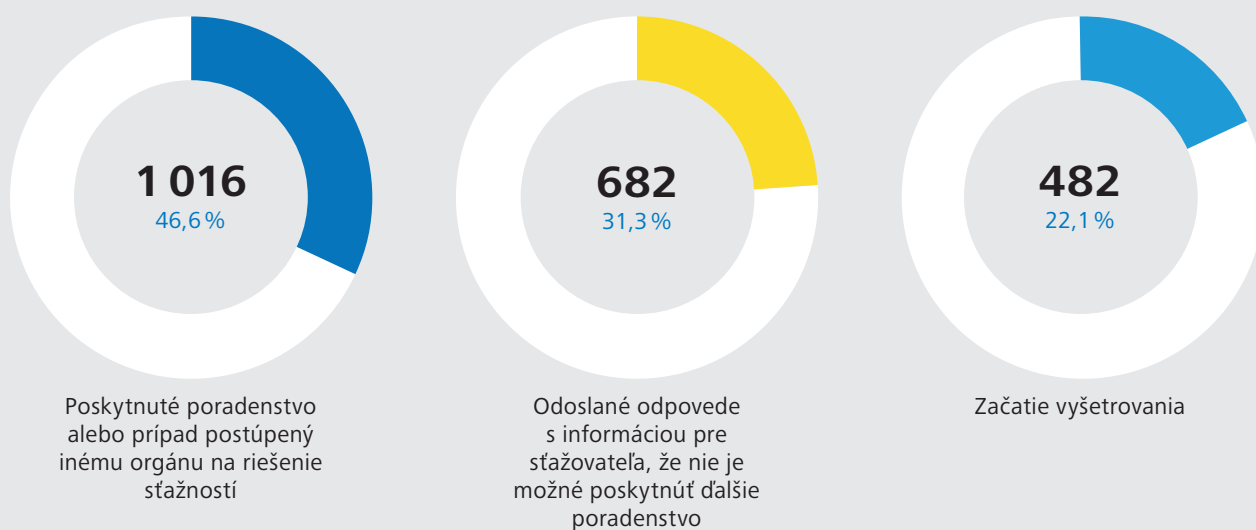
Problematika vyšetrovaní, ktoré európska ombudsmanka uzavrela v roku 2018

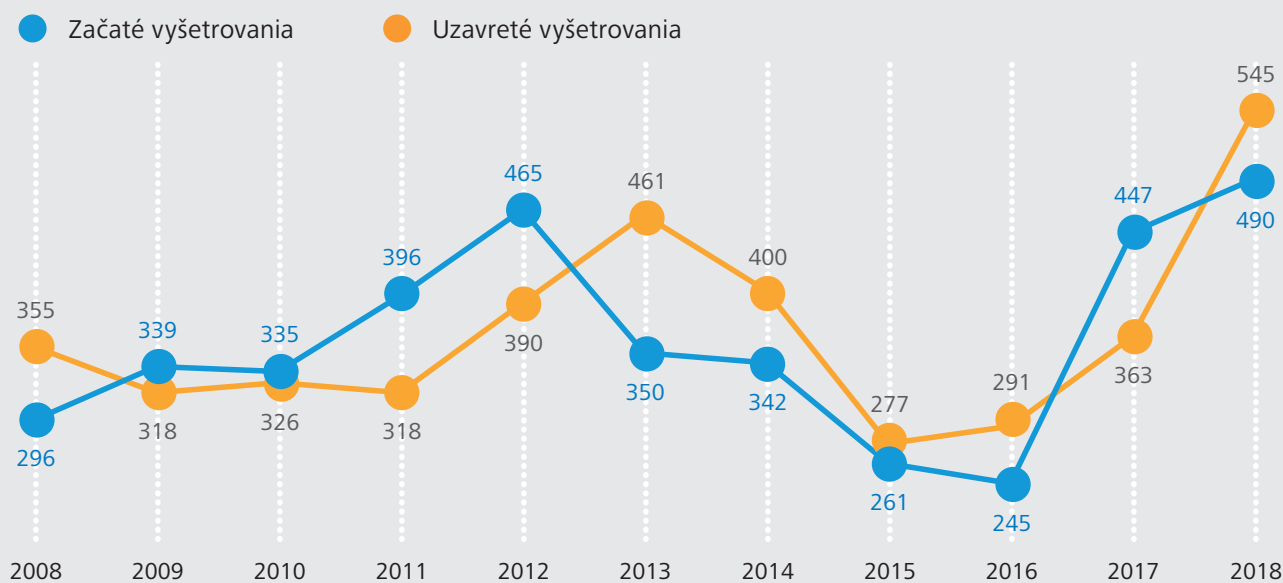
Poznámka: V niektorých prípadoch ombudsmanka uzavrela vyšetrovanie s dvoma alebo viacerými predmetmi vyšetrovania. Uvedené percentuálne údaje preto spolu presahujú 100 %.

4.4 Dosiahnuté výsledky

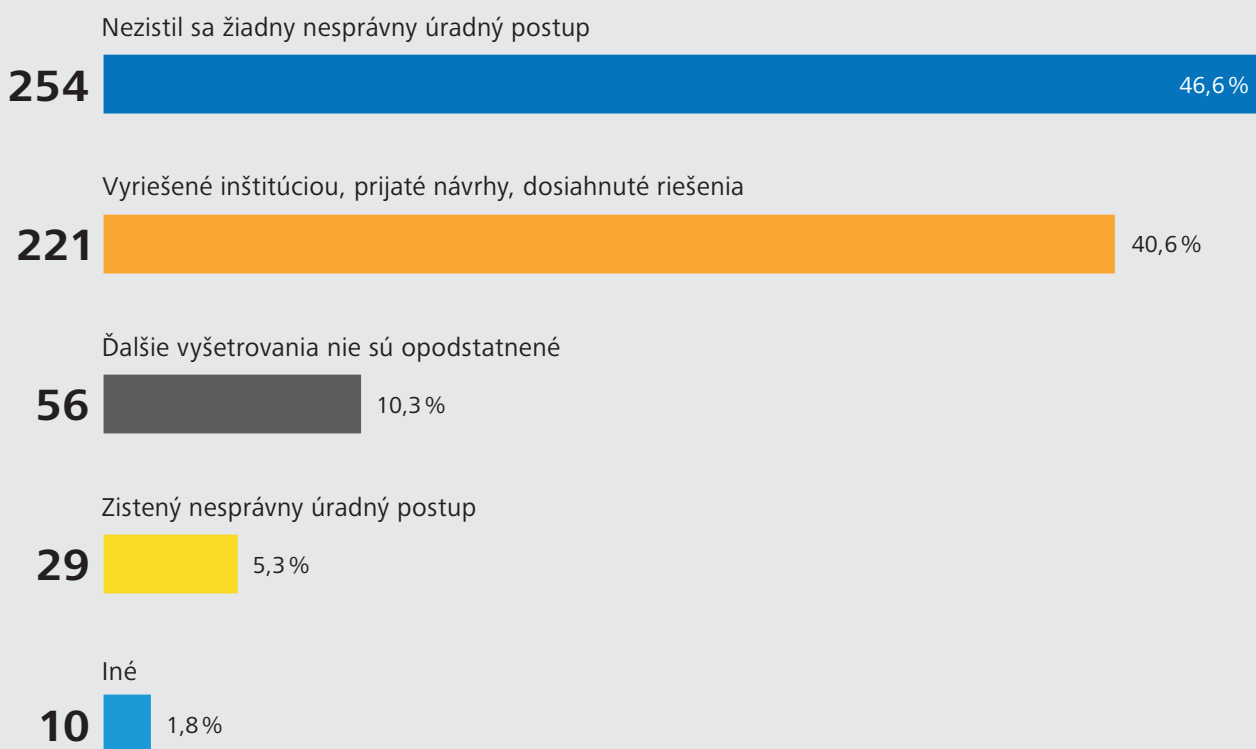
Opatrenia, ktoré prijala európska ombudsmanka na základe nových sťažností v roku 2018

Vývoj počtu vyšetovaní uskutočnených európskou ombudsmankou

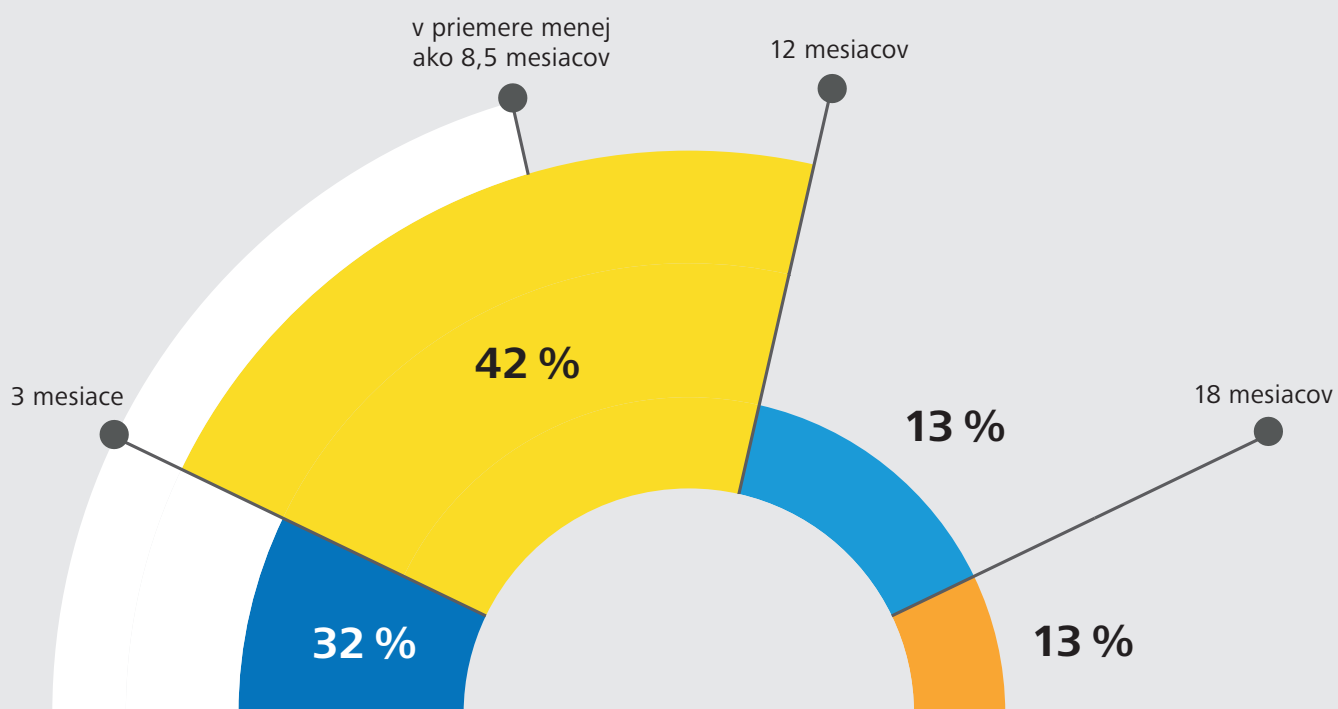

Výsledky vyšetровaní, ktoré európska ombudsmanka uzavrela v roku 2018

Poznámka: V niektorých prípadoch ombudsmanka vyšetovania uzavrela na základe dvoch alebo viacerých dôvodov. Uvedené percentuálne údaje preto spolu presahujú 100 %.

Trvanie vyšetřovania prípadov, ktoré európska ombudsmanka uzatvorila v roku 2018

- prípady uzatvorené do 3 mesiacov
- prípady uzatvorené od 3 do 12 mesiacov
- prípady uzatvorené od 12 do 18 mesiacov
- prípady uzatvorené po dlhšom období ako 18 mesiacov¹

1. Niektoré zložité prípady si vyžadujú niekoľko kôl konzultácií so sťažovateľom a príslušnou inštitúciou. Od nových vykonávacích opatrení sa očakáva skrátenie trvania vyšetřování.

4.5 Vyhovenie návrhom ombudsmanky

V kontexte s vyšetrovaniami ombudsmanka môže predkladať inštitúciám a orgánom EÚ návrhy, ako majú riešiť problém alebo zlepšiť svoje administratívne postupy. Tieto návrhy sú vo forme riešení, odporúčaní a návrhov.

Ombudsmanka každoročne vykonáva komplexnú analýzu toho, ako inštitúcie reagujú na jej návrhy v rámci vyšetrovaní uzavretých v predchádzajúcom roku. Táto analýza, ktorá zahŕňa mieru súladu a iné konkrétne príklady na preukázanie vplyvu a významu práce ombudsmanky, je uverejnená v každoročnej správe s názvom *Putting it Right?*.

V roku 2017 inštitúcie EÚ vyhovelí návrhom ombudsmanky v 81 % prípadov, čo predstavuje mierny pokles oproti 85 % v roku 2016. Inštitúcie reagovali pozitívne na 80 z 99 návrhov na zlepšenie, ktoré predložila ombudsmanka. V 148 iných prípadoch bola ombudsmanka toho názoru, že inštitúcie podnikli kroky na zlepšenie spôsobu ich práce. Osem zo 14 inštitúcií malo mieru súladu 100 %, zatiaľ čo Európska komisia, ktorá predstavuje väčšinu prípadov, mala mieru súladu 76 %.

Správa za rok 2018 bude k dispozícii koncom roka 2019.

Zdroje

5.1 Rozpočet

Rozpočet úradu ombudsmana je samostatnou kapitolou v rozpočte EÚ. Je rozdelený do troch hláv. Hlava 1 pokrýva mzdy, príspevky a iné výdavky súvisiace so zamestnancami. Hlava 2 pokrýva výdavky na budovy, nábytok, vybavenie a rôzne prevádzkové výdavky. Hlava 3 obsahuje výdavky, ktoré vyplývajú zo všeobecných činností, ktoré inštitúcia vykonáva. Rozpočtové prostriedky v roku 2018 dosahovali 10 837 545 EUR.

V záujme zabezpečenia efektívneho hospodárenia so zdrojmi interný audítor úradu ombudsmana pravidelne kontroluje systémy vnútornej kontroly tohto úradu a finančné operácie, ktoré vykonáva. Rovnako ako v prípade ostatných inštitúcií EÚ, Európsky dvor audítorov vykonáva audity aj u ombudsmanky.

5.2 Využívanie zdrojov

Ombudsman každý rok prijíma [ročný plán riadenia](#), v ktorom sú stanovené konkrétne kroky, ktoré má úrad uskutočniť na účely plnenia cieľov a priorít päťročnej stratégie ombudsmana s názvom „[V ústrety roku 2019](#)“. Ročný plán riadenia na rok 2018 je štvrtým plánom na základe tejto stratégie.

Inštitúcia má vysoko kvalifikovaných zamestnancov, ktorí ovládajú viaceré jazyky. Vďaka tomu môžu riešiť sťažnosti na nesprávny úradný postup v 24 úradných jazykoch EÚ a prispievať k zvyšovaniu informovanosti o práci ombudsmana v rámci celej EÚ. V roku 2018 mal úrad ombudsmana celkovo 65 zamestnancov.

Cesira D'Aniello, generálna tajomníčka Úradu európskeho ombudsmana.

V septembri 2018 nastúpila do úradu Cesira D'Aniello vo funkcii generálnej tajomníčky a nahradila Beatu Gminder, ktorá sa ujala nových povinností v Európskej komisii.

Podrobné informácie o štruktúre úradu ombudsmana a úlohách jednotlivých oddelení sú k dispozícii na [webovom sídle ombudsmana](#).

Ako nadviazať
kontakt s európskou
ombudsmankou

Telefonicky

+33 (0)3 88 17 23 13

E-mailom

eo@ombudsman.europa.eu

Naše úrady

Štrasburg

Poštová adresa

Médiateur européen
1, avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F-67001 Strasbourg Cedex

Adresa pre návštevníkov

Bâtiment Václav Havel (HAV)
Allée Spach
F-67070 Strasbourg

Online

Webová lokalita: www.ombudsman.europa.eu

Twitter: twitter.com/EUombudsman

Instagram: <https://www.instagram.com/euombudsman/>

LinkedIn: www.linkedin.com/company/272026

YouTube: www.youtube.com/eotubes

Brusel

Poštová adresa

Médiateur européen
Rue Wiertz
B-1047 Bruxelles

Adresa pre návštevníkov

Montoyer-Science (MTS)
30 rue Montoyer
B-1000 Bruxelles

Táto *Výročná správa* je uverejnená na
webovej lokalite:
www.ombudsman.europa.eu

© Európska únia, 2019

Všetky fotografie a obrázky © Európska únia, okrem obálky (© Anthony SEJOURNE/iStock).

Reprodukcia na účely vzdelávania a nekomerčné účely je povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Použité písmo FrutigerNext.

Print	ISBN 978-92-9483-038-8	ISSN 1725-9789	doi:10.2869/16306	QK-AA-19-001-SK-C
PDF	ISBN 978-92-9483-013-5	ISSN 1830-6942	doi:10.2869/53509	QK-AA-19-001-SK-N
HTML	ISBN 978-92-9483-007-4	ISSN 1830-6942	doi:10.2869/232328	QK-AA-19-001-SK-Q

V prípade, ak máte záujem o túto publikáciu vo verzii pre slabozrakých, obráťte sa na Úrad európskeho ombudsmana.

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie